

EXPERIÈNCIA 3: NOIES I NOIS, FENT CAMÍ CAP A LA IGUALTAT

Literatura del segle XX

Llengua i Literatura

altres
matèries

6

Literatura del segle XX

Presentació de l'activitat

Nivell	Secundària.
Durada	Una hora aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Identificar, mitjançant l'anàlisi del discurs literari, les dificultats de gènere a les quals s'han enfrontat les dones per aconseguir la seva autonomia personal i professional.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Valoració de les aportacions i dificultats que han tingut les dones en la literatura i les seves reflexions sobre el seu context social i personal.▪ Eliminació dels estereotips de gènere i valoració de la importància de la independència econòmica i afectiva per a la vida de les persones (dones i homes).

Literatura del segle XX

Desenvolupament de l'activitat

- 1** El professorat presentarà l'activitat com un exercici d'anàlisi literari i la introduirà comentant-ne els objectius i el contingut que apareixen a **l'Argumentari**.
- 2** A continuació, organitzarà la classe en grups de sis alumnes, procurant que hi hagi equilibri numèric entre nois i noies.
- 3** Se'ls demanarà que, en grups, facin l'exercici que recull la Fitxa 6.1: **El pensament de Virginia Woolf a "Una habitació pròpia"**, fent una lectura ràpida de la biografia de la novel·lista i llegint atentament, després, alguns paràgrafs de la seva obra i contestant les preguntes plantejades a l'exercici.
- 4** Quan hagin acabat aquesta feina (uns 30 minuts com a mínim), una persona portaveu de cada grup exposarà les respostes que han obtingut i s'encetarà un breu debat animat pel professorat.
- 5** Per acabar (un cop s'han escoltat les aportacions i el debat) emplenaran individualment la Fitxa 6.2 de **Les teves conclusions** en la que plasmaran idees generals sobre allò que han après i les seves opinions.

Literatura del segle XX

Recursos didàctics

► Materials per a l'alumnat:

- Presentació de l'activitat.
- **Fitxa 6.1:** El pensament de Virginia Woolf a "Una habitació pròpia".
- **Fitxa 6.2:** Les teves conclusions.

► Materials per al professorat:

- Argumentari.
- Solucionari.
- Glossari.

Literatura del segle XX

Argumentari

► A l'inici de l'activitat

Per començar el professorat pot introduir l'activitat explicant que la sessió es dedicarà a Virginia Woolf, escriptora nascuda el segle XIX. En coneixeran dades biogràfiques i llegiran uns fragments del seu assaig "Una habitació pròpia" on ella elabora una hipòtesi que podria resumir-se de la següent manera: la necessitat d'un sou i d'una habitació pròpia són els requisits indispensables perquè una dona pugui escriure. Sobre la base d'aquesta introducció, es començarà l'activitat d'interpretar les seves idees en sentit metafòric i literal d'acord amb els passos descrits al **Desenvolupament de l'activitat**.

>> El resultat que es persegueix amb aquesta tasca és la reflexió a nivell de grup i personal al voltant d'aquelles idees que la autora ens transmet i de com encara segueixen presents en la pròpia realitat social i individual de l'alumnat.

► Per a la dinàmica de l'activitat

Per desenvolupar l'activitat caldrà insistir que han de pensar què és allò que implica tenir "una habitació pròpia", en el sentit literal (objectiu) i figurat (metafòric), però sobretot en aquest últim sentit. És d'esperar que els sigui fàcil descobrir algunes de les convencions socials contra les quals l'autora s'expressa: la falta d'autonomia econòmica de les dones per les pressions socials; els obstacles socials imposats per fer que les dones estudiïn, expressin la seva opinió o guanyin un sou; la invisibilització de tot allò que les dones aporten a la societat; la privació del temps i de l'espai propi per a una mateixa; la creença en la inferioritat femenina en relació a l'home; la cessió de l'espai domèstic exclusivament per a les dones; la infravaloració del talent femení;...

Seria interessant que el debat en el si dels grups s'orientés cap a temes com ara la feina i la seva importància per al projecte vital, el sou i la independència econòmica, l'autonomia, la valoració de les persones amb independència del seu sexe, els drets de participació pública per a les dones i per als homes, la llibertat, la **igualtat de dret**, les implicacions de la dependència, les relacions igualitàries entre homes i dones, els **convencionalismes socials** i els **estereotips de gènere**, la **discriminació** envers les dones, el respecte de les **diferències**,...

Literatura del segle XX

Argumentari

► Per finalitzar l'activitat

Es recomana acabar aquesta activitat fent referència als desequilibris de poder entre dones i homes, que encara són vigents molts anys després que Virginia Woolf els denunciés en la seva obra l'any 1929.

No és estrany observar en la societat actual que la llibertat i l'autonomia que reclamava Virginia Woolf per a les dones d'Anglaterra dels anys trenta és la mateixa independència personal (no oblidem que ha estat absent de la vida de moltes dones fins fa poc temps) que encara persegueixen avui.

>> Tothom necessita “un espai propi” per expressar-se i desenvolupar-se (és un dret universal). Es tracta que els nois i les noies compreguin que ser dona no te per què seguir sent un destí biològic ni sociocultural desavantatjós, sense igualtat de drets ni representació en l'espai públic. No te per què seguir sent-ho pel sol fet que se n'escrigui i se'n parli constantment en els mitjans i en la vida quotidiana, sinó que volem fer-hi alguna cosa (tots i totes) per tal d'assolir l'autonomia personal i la convivència en igualtat i solidaritat mútua.

Literatura del segle XX

Solucionari

>> Síntesi del missatge principal

Què els cal a les dones per escriure bones novel·les? A aquesta pregunta formulada per la mateixa Virginia Woolf la respon breument: **Independència econòmica i personal i una habitació pròpia.**

Això són dues condicions breus però necessàries, no només per escriure, sinó per al desenvolupament vital de qualsevol persona. Són condicions que, per altra banda, fins fa menys d'un segle, mancaven a moltes de les nostres predecessores i que les dones actuals van conquerint dia a dia.

Fer tot el possible per tenir **“una cambra pròpia”** (formació, feina, amitats, economia, família, aficions, opinions, amor propi, llar, etc.) no és només una necessitat i un desig, és un dret que totes i tots han de reivindicar i treballar per aconseguir-ho.

► Reflexions complementàries

El professorat pot convidar a llegir l'obra de Virginia Woolf (“Una habitació pròpia”, “Orlando”, “Les ones”, “Mrs Dalloway”) i no només per la seva qualitat literària, sinó també per l'actualitat del seu missatge que servirà per aprofundir en el reconeixement de les desigualtats entre dones i homes.

També es recomana, per complementar els aprenentatges adquirits, veure a casa o en hores de tutoria la pel·lícula **“Les hores”** (dirigida per Stephen Daldry el 2001 i basada en la novel·la guanyadora del Pulitzer de Michael Cunningham). En aquesta història tres dones de diferents èpoques busquen una vida rica i plena de sentit. A través d'ella aprofundiran en el món de Virginia Woolf (una de les tres històries està inspirada en la seva biografia). Després de veure-la seria interessant que l'alumnat escrigués una breu redacció sobre allò que els ha semblat o inspirat.

Literatura del segle XX

Glossari

► Androcentrisme

- Conjunt de valors dominants basats en una percepció centrada en normes masculines.

► Convencionalisme social

- Normes, valors, pràctiques i creences socials -sense fonament objectiu, informals i freqüentment tàcites- que predeterminen i regulen les idees, els comportaments, els rols, les motivacions i les percepcions de dones i homes en certes situacions.

► Diferència

- Diversitat existent entre les persones a causa del seu origen o opcions culturals i que no perjudica altres persones.

► Discriminació

- Aplicació de distincions i de pràctiques desiguals i arbitràries que una col·lectivitat fa a una persona o grup en un determinat àmbit per motius de sexe, ètnia, ideologia, edat, opció sexual o d'altres.

► Divisió sexual del treball

- Repartiment social de tasques en funció del sexe, segons el qual històricament s'assigna a les dones el treball reproductiu i als homes el treball productiu.

► Estereotips de gènere

- Conjunt de clixés, concepcions, opinions o imatges generalment simplistes que uniformen les persones i adjudiquen característiques, capacitats i comportaments determinats a les dones i als homes.

► Gènere

- Construcció social i cultural basada en les diferències biològiques entre els sexes que assigna diferents característiques emocionals, intel·lectuals i comportamentals a dones i homes, variables segons la societat i l'època històrica. A partir d'aquestes diferències biològiques, el gènere configura les relacions socials i de poder entre homes i dones.

► Igualtat de dret

- Condició de ser iguals dones i homes en la legislació.
-

Literatura del segle XX

Glossari

► Invisibilitat social

- Fenòmen segons el que les aportacions de alguns grups socials son ocultats i passen desapercebuts, donant la sensació de que mai s'han produït "el que no es veu, no existeix". En el cas de les dones aquest fet és significativament patent i és símptoma de "l'androcentrisme" predominant a la societat.

► Rol de gènere

- Comportament que, en una societat concreta, s'espera d'una persona per raó del seu sexe. Generalment una persona assumeix els rols de gènere i construeix la seva psicologia, afectivitat i autoestima al voltant d'aquests rols.

Exemple: Un dels rols assignats tradicionalment als homes és ser els responsables de les activitats productives i les activitats polítiques. Un dels rols assignats tradicionalment a les dones és tenir cura dels fills i/o filles, tenir cura de les persones dependents i ser la responsable de les relacions afectives.

► Sexe

- Conjunt de les diferències físiques, biològiques i anatòmiques que divideixen els individus d'una espècie en mascles i femelles.

Exemple: Les característiques biològiques determinen que només les dones pareixen i poden alletar els seus fills i/o filles.